

PLA DOCENT DE L'ASSIGNATURA**Títol de l'assignatura (pla d'estudis):** Art i Natura**Subtítol de l'assignatura:** *Paisatge: teoria, representació i practiques contemporànies***Codi de l'assignatura:** 30782**Tipus:** Obligatòria Optativa Segons especialitat cursada**Nombre de crèdits (ECTS):** 5 ECTS **Idioma en el qual s'imparteix:** Castellà**Professor/s responsable/s (curs 2010 - 2011):** Eduard Cairol**Descriptor:**

L'assignatura proposa una reflexió al voltant de la relació "art/natura", a partir del concepte de "paisatge". Té com a finalitat estudiar els discursos sobre el paisatge en el camp de l'estètica i la teoria de l'art des del romanticisme així com els seus diferents règims de representació, des de la pintura, la fotografia o el cinema, fins a les practiques artístiques contemporànies. "Paisatge" hi és entès com un concepte interdisciplinari no reductible a un marc teòric i epistemològic únic, i com un element característic de les relacions entre subjecte i natura propi de la modernitat i la postmodernitat.

Objectius formatius:

A través de la reflexió sobre la noció de "paisatge", els estudiants s'hauran de familiaritzar amb un tipus d'aproximació interdisciplinar que combina la història i la teoria de l'art, l'estètica, la geografia, els estudis visuals i l'antropologia. Amb això seran capaços d'utilitzar diversos instruments teòrics i metodològics per a una posada en qüestió d'assumpcions no crítiques entorn de la idea de representació, la funció simbòlica de l'art, etc...

Programa:

I.- PRIMERA PART: CATEGORIES

- 0.- Presentació: El "paisatge", entre l'Art i la Naturalesa. Kant, Wilde, Simmel, etc...
- 1.- Una "arqueologia" del paisatge. De Roma al segle XVII. Cap al concepte de paisatge.
- 2.- El paisatge "clàssic" o *paisatge-jardí*. El *locus amoenus*, des de N. Poussin fins a Watteau.
- 3.- El paisatge "romàntic" o *paisatge-sentiment*. D'allò pintoresc fins a l'estètica del Sublim.
- 4.- El paisatge "contemporani" o *paisatge-experiència*. De l'Impressionisme al Land-Art.

*

II.- SEGONA PART: MORFOLOGIES

- 5.- El "lèxic" del paisatge: la muntanya, l'oceà i el desert. Arbres, roques i núvols.
- 6.- El paisatge "urbà". De la "ciutat ideal" a la ciutat moderna. Benjamin. Fotografia.

- 7.- Paisatges “a escala”. De la “natura morta” al rostre com a paisatge moral. Cinema.
- 8.- Els paisatges d'allò “invisible”. De les “geografies de l'ànima” fins al Surrealisme.
- 9.- Paisatges “musicals” i paisatges “sonors”. De Beethoven fins a E. Rautavaara

Metodologia d'ensenyament:

La docència de l'assignatura s'impartirà en classes plenàries i en seminaris (setmanes alternes per a cada grup). Les classes plenàries tenen per objecte el desenvolupament d'un tema del programa, a partir d'una exposició del professor i la seva discussió amb el grup a partir de diversos materials. Per la seva part, el Seminari consistirà en la lectura del text de Carl Gustav Carus, *Cartas y anotaciones sobre la pintura de paisaje*.

Criteris i procediments d'avaluació:

L'assignatura s'avaluarà a partir de 3 exercicis: 1) una ressenya crítica d'un text a escollir entre un conjunt de lectures proposades (v. *infra*.); 2) un esquema justificat sobre un Projecte d'Investigació amb un tema de lliure elecció, prèviament consensuat amb el professor; i 3) la corresponent presentació visual (a tall de mini-exposició a classe) del mateix.

Per 1) s'entén un comentari de les tesis principals del text contrastat amb arguments procedents d'altres fonts (5 pàgs.); per 2) un escrit que inclogui Títol del Projecte, Justificació, Desenvolupament sumari, Índex de Continguts i Bibliografia (5 pàgs.); per 3) presentació i defensa de les tesis principals del Projecte, de 15 min. aprox. de durada, amb suport audiovisual. En els tres exercicis es valoraran: a) l'originalitat; b) la consistència argumentativa; c) la pertinència en l'ús de bibliografia i materials audiovisuals.

Bibliografia seleccionada:

- BESSE, Jean-Marc, *La sombra de las cosas. Sobre paisaje y geografía*, Madrid, 2010.
- BODEI, Remo. *Paisajes sublimes. El hombre ante la naturaleza salvaje*, Madrid, 2011.
- CAUQUELIN, Anne. *L'invention du paysage*, París, 2000.
- CLARK, Kenneth. *El arte del paisaje*, Madrid, 1971.
- MADERUELO, Javier. *El paisaje. Génesis de un concepto*, Madrid, 2005.
- MÉROT, Alain, *Du paysage en peinture dans l'occident moderne*, París, 2009.
- MILANI, Raffaele. *El arte del paisaje*, Madrid, 2007.
- ROGER, Alain. *Breve tratado del paisaje*. Madrid, 2005.
- SCHAMA, Simon. *Landscape and Memory*, Nova York, 1995.
- VITTA, Maurizio. *Il paesaggio. Una storia fra natura ed architettura*, Torí, 2005.

Lectures per a la ressenya crítica (a l'Aula Global de l'assignatura):

- CACHIN, Françoise, “Le paysage du peintre” (Sobre el paisatgisme a França).
- MITCHELL, Timothy F., “What Mad Pride! Tradition and Innovation in the *Ramdobreit*” (Sobre un episodi polèmic de la història de la pintura de paisatge a Alemanya).
- ROSENTHAL, Michael, “Landscape as High Art” (Sobre paisatgisme anglès).

Lectura per al Seminari:

- CARUS, Carl Gustav, *Cartas y anotaciones sobre la pintura de paisaje*, Madrid, Visor, 1992.